

Nådegaver i funktion

Fjerde kronik i en serie om LM's kerneværdier bragt i Avisen Tro&Mission i april 2006.

Af Jens Ole Christensen, generalsekretær i Luthersk Missionsforening

Det var en af de intense dage lige omkring min tiltræden som generalsekretær, at jeg fik spørgsmålet: »Er LM stadig en lægmandsbevægelse, når den har en ordineret præst som generalsekretær?«

Mit svar faldt ret prompte: »Ja - for hos os fordeler vi tjenester efter nådegaver og ikke efter uddannelse eller stand.«

Og det svar vil jeg stå ved - som et grundtræk ved LM og som et grundlæggende bibelsk princip. Vi vil spejle efter, hvem Gud har udrustet til en opgave, og kalde vedkommende. Og hvis vi kan se en opgave, men ingen, der er udrustet til den, så vil vi bede Gud om at udruste en.

På denne måde hænger de åndelige gaver tæt sammen med fællesskabet i den kristne forsamling. Nådegaver er ikke noget, den enkelte har til pynt eller for at få status, men de gives »hver enkelt til fælles gavn«, 1 Kor 12,7.

Det betyder, at jeg må se på det, som andre kan, som gaver, Gud har givet til mig. Og jeg må se på det, som jeg kan, som noget, jeg kan for de andres skyld.

Skænket af Gud

Det er for øvrigt interessant, at i det store kapitel om nådegaverne, 1 Kor 12, omtaler Paulus mange slags gaver. Men de opfattes alle som gaver givet af Helligånden. Der kan være gaver, som ligger i forlængelse af et menneskes naturlige udrustning - for eksempel gaven til at styre og lede - og gaver, der ikke kan have mindste afsæt i et menneskes naturlige udrustning - for eksempel gaver til at helbrede.

Det afgørende er med andre ord ikke, om den virker »naturlig« eller »overnaturlig«, men at den er skænket af Gud og til menighedens gavn.

Denne forståelse af nådegaverne hænger sammen med, at vi ikke tror, at kristent arbejde kan drives ved menneskelig kraft alene. Det sker ikke »ved magt, og ikke ved styrke, men ved min ånd, siger Hærskarers Herre«, Zak 4,6. Det er ved Helligåndens kraft og ved Guds ords magt, at mennesker kommer til tro, bliver bevaret og vokser.

Biavlere og teologer

I denne forstand har LM været en nådegavebevægelse, længe inden det - især via den karismatiske bevægelse - kom på mode at tale om nådegaver i mange andre sammenhænge.

Derfor har vi haft prædikanter og ledere, som var smede, biavlere og teologer. Men ingen af dem fik deres positioner på grund af (manglende) uddannelse. Og vi har haft højt uddannede søndagsskolelærere og folk, der løste praktiske opgaver i vores fællesskab.

Og vi har bestræbt os på at agte prædikantens og gulvvaskerens tjeneste lige højt.

Efter denne, i en vis forstand ret selvbevidste indledning (som jeg i øvrigt mener), skal der tilføjes et par selvkritiske punkter.

I praksis

Man kan nemlig for det første spørge, om vi i vores forståelse af nådegaverne har haft en tilstrækkelig bibelsk bredde. Altså om vi i praksis kun har talt om ganske få nådegaver.

Der har været god plads til forkyndelsens nådegave i forskellige udførelser, til gaver til at styre og lede og til at bedømme ånder. Men noget tyder på, at der i praksis har været mindre plads til for

eksempel tungetalens nådegave. Hvis denne mistanke er rigtig, så bærer vi et medansvar for, at den nådegave er blevet overbetonet i andre miljøer.

Man må for det andet spørge, om vi har været så helt uden personsanseelse, som vores selvbillede antyder. Ja, vi har agtet for eksempel vores praktiske folk højt. Men lever vi alligevel under det syndige menneskes trang til at fremhæve de synlige, velformulerede og magtfulde?

Men disse højst alvorlige spørgsmål skal dog ikke frakende LM pladsen som en nådegavebevidst bevægelse.

Det var i hovedsagen mit svar på spørgsmålet. Siden har jeg tænkt på, at jeg kunne have givet et andet ja.

Et andet ja

Vi fastholder, at ansvaret for den sunde forkyndelse og praksis først og fremmest ligger i menigheden. Det er menigheden, der er »sandhedens søjle og grundvold«, 1 Tim 3,15.

Og det er vel at mærke hele menigheden i Rom - ikke kun mændene og lederne - der får besked om at »holde øje med dem, der er i modstrid med den lære, I har taget imod«, Rom 16,17.

At overlade ansvaret for den sunde lære og det sunde menighedsliv til en elite, hvad enten vi tænker på biskopper eller LM's landsstyrelse, er i modstrid med Det nye Testaments forståelse af menigheden.

Vi er i nærheden af det begreb, der i LM's yngre dage kaldtes »det myndige lægfolk«, og som betyder, at vi forventer, at der i vores forsamlinger findes mænd og kvinder, der tager imod forkyndelsen med al god vilje og dagligt gransker skrifterne, om det forholder sig, som prædikanter, præster og generalsekretærer siger, jævnfør ApG 17,10-13.

Og som vel at mærke vil tage en alvorlig samtale med os, når vi er undervejs til at føre forsamlingerne vild.

I disse år føres der en meget væsentlig diskussion på store dele af den bibeltro fløj om, hvordan tilsynet med vores menigheder skal være. Krisen i det folkekirkelige bispe-embede og udviklingen af nye forsamlingsformer spiller en væsentlig rolle i den diskussion.

Den grundforståelse af menighedens læreansvar, som jeg her har givet udtryk for, udelukker ikke, at vi kan udnævne nogle bestemte mennesker i menigheden til at have en tilsynsopgave med prædikanter, præster, forsamlinger og andre ledere.

Om man bruger en biskop eller et kollektiv som en afdelingsstyrelse til den opgave, er i bund og grund et praktisk spørgsmål. Men en praktisk ordning for tilsynet bør findes, for ingen ledere har godt af at stå uden forpligtende ansvar over for andre.

Men det må aldrig ordnes på en måde, så menighedens fællesskab fratages eller fritages for sit ansvar for den sunde lære.

Siden har det slået mig, at der også kunne være svaret ... nej!

Kunne også være nej

Spørgsmålet er nemlig, om LM nogensinde har været en lægmandsbevægelse. For det første understreger Ny Testamente, at hele den kristne menighed er »et kongeligt præsteskab«, 1 Pet 2,9, med den opgave at forkynde hele hans guddomsmagt. I det lys findes der overhovedet ikke lægfolk, men vi er alle præster.

For det andet har vi helt fra starten haft tradition for at kalde mænd til at tage vare på opgaven som Ordets forkyndere. Det er en historisk diskussion, hvor langt tilbage de er blevet forstået som hyrder og lærere. Men vi har i praksis altid haft et embede i LM. Også selv om vi undervejs har brugt andre ord om det.

Og det er i god overensstemmelse med Ny Testaments tankegang om nådegaverne, at de opgaver, som er lagt hen til hele menigheden, i praksis udføres af nogle, som er udrustet af Gud til det. Det gælder for øvrigt også sjælesorg, oplæring af børn i børneklubber, diakoni og meget andet.

De mennesker, som har nådegaven, er fællesskabets spydspidser ind i deres særlige områder. Og fordi de åndelige gaver er givet den enkelte til fælles gavn, så er det sådan, at det, én gør, det gør vi! Endelig kan der være endnu en grund til at svare nej.

Endnu et nej

Undertiden bruges lægmand nemlig som modsætning til »lærd«. Jeg har en fornemmelse af, at det også er blevet brugt på den måde i LM's historie.

Denne brug af begreberne har altid været problematisk, for der er ingen hverken bibelsk eller menneskelig grund til at sige nej til lærdom og dygtighed.

Denne brug af begrebet lægmand er blevet yderligere problematisk den sidste generation. Dels fordi det almene uddannelsesniveau er hævet i samfundet (og i LM), og dels fordi det moderne samfund er et kompliceret sted at leve.

Derfor kan der være grund til at understrege afslutningsvis, at i LM ønsker vi at forkynde evangeliet så enkelt, at et barn kan forstå det og et anfægtet menneske finde hvile for sin trætte samvittighed. Det har det veluddannede menneske også brug for.

Men vi ønsker også, at der skal være plads til at tænke. Sådan at mennesker kan få hjælp til deres tankemæssige problemer i kristenlivet. For der rejses mange kritiske spørgsmål til den kristne tro både i uddannelsessystemet og i det offentlige rum. Vi har brug for at hjælpe hinanden med dette.

Og man kommer heller ikke uden om, at den moderne verden - i erhvervsliv, familieliv, medier, politik - rejser en del spørgsmål, hvor vågne kristne spørger: Hvordan skal vi leve og tænke og leve som kristne?

Den hjælp ønsker vi at give. Både til at blive bevaret som kristne og for at kunne leve sundt i den moderne verden.

Med dette lidt modsætningsvise svar på spørgsmålet har jeg givet en illustration af, at ingen af LM's fire kerneværdier kan leve alene som slagord. De må gennemtænkes bibelsk og ses i lyset af hinanden.

Det gælder ikke mindst denne sidste!